

Фарз намозида қиблани тарк қилиб бўлмаслиги | Ҳадис дарслари (294-дарс)

19:00 / 07.08.2024 2456

لَا أَقُوعُ نَعُوعُ هَلْ لَّا يَضَرُّ رَبَّاجُ نَعُ
هَلْ لَّا يَلَّصُ يَبُّنْ لَّا نَاكُ
يَلَّعُ يَلَّصُ يَمَلَّسُ وَهَيْلَعُ
يَبُّتْ هَجَّوَتْ تُثِيحُ هِتَلَّحَارُ

لَزَنَ ۙ ضَيْرَفُلَا ۙ دَارًا ۙ اِذِ اِفْ
هُ ۙ اَوْرَ ۙ لَبِقُلَا ۙ لَبِقَتُسْ اِفْ
نَاكَ ۙ اَيُّ اَوْرِي فَو ۙ اَسْمَخُلَا
هُ ۙ اِلَّا اِيْلَصَ ۙ هَلَلَا ۙ لُوْسَرَ
اِيْلَعَ ۙ حَبَسِي ۙ مَلَسَو ۙ اِيْلَعَ
هُ ۙ جَوْتِ ۙ اَيُّ اَلْبِقِ ۙ اِلْحَارَلَا
اَلْهُ ۙ اَزِيغَ ۙ اِيْلَعَ ۙ رَتُوِي ۙ
ۙ اَبُوْتِكَ ۙ اَلْمَلَا ۙ اِيْلَعَ ۙ اِيْلَصِي
هُ ۙ اِلَّا ۙ لُوْسَرَ ۙ نَاكَ ۙ دُوَادِ ۙ اِيْلَا ۙ
اِذَا ۙ مَلَسَو ۙ اِيْلَعَ ۙ هَلَلَا ۙ اِيْلَصَ
هُ ۙ وَطَّتِي ۙ نَا ۙ دَارًا ۙ اِفْ رَفَا ۙ
اَلْبِقُلَا ۙ اِهْتَقَا ۙ اِنْبَلَبِقَتُسَا
هُ ۙ جَوْتِ ۙ اِيْلَحَ ۙ اِيْلَصَ ۙ مَثَرُّ ۙ اَبِكَ ۙ ف

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам уловлари устида у қаёққа қараб юрса, ўша ёққа қараб намоз ўқир эдилар. Қачон фарз намозини ирода қилсалар, тушиб, қиблага юзланар эдилар».

Бешовлари ривоят қилганлар.

Ва бошқа ривоятда:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уловлари устида нафл ва витр намозларини у қаёққа юзланса, ўша ёққа қараб ўқир эдилар. Фақат фарз намознигина унинг устида ўқимас эдилар», дейилган.

Абу Довуднинг ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам сафар қилсалар ва нафл намоз ўқимоқчи бўлсалар, туяларини қиблага қаратиб туриб, такбир айтар, сўнгра минган уловлари қайси томонга юзланса, ўша ёққа қараб намоз ўқир эдилар», дейилган.

Шарҳ: Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Нафл намозни уловнинг устида у қаёққа қараб кетаётган бўлса, ўша ёққа қараб ўқиш мумкинлиги.
2. Фарз намозни ерга тушиб, қиблага қараб ўқиш кераклиги.

Уламолар улов устидаги нафл намоз ҳақида бир оз тафсилотлар қўшганлар. Баъзилари «Намозга ният қиблага қараб қилинади, ўқиётганда эса улови қайси томонга кетса, ўша томонга қараб ўқийверади», дейишган.

Бошқа бирлари эса «Ниятни ҳам улови кетаётган тарафга қараб қилса бўлаверади. Аммо улов кемага ўхшаш кенг ва қулай бўлса, қиблага қараб ўқиш керак», деганлар.

Демак, бугунги куннинг аксар уловлари – сайёра (автомобиль), учоқ (самолёт), кема ва бошқаларда нафл намозни ҳам қиблага қараб ўқиш керак бўлади.

3. Фарз намозида қиблани тарк қилиб бўлмаслиги.

Шунингдек, узр бўлса, мисол учун, ёмғир, душман хавфига ўхшаш нарсалар бўлса, фарз намозни ҳам улов устида ўқиш мумкин, дейилган. Бошқа ривоятлар ҳам шуни таъкидлайди.

Бошқа ривоятда:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уловлари устида нафл ва витр намозларини у қаёққа юзланса, ўша ёққа қараб ўқир эдилар. Фақат фарз намознигина унинг устида ўқимас эдилар», дейилган.

Бу ривоятда нафл намозига витр намози ҳам қўшилган. Шунга қараганда, витр намози нафл ҳам, фарз ҳам эмаслиги келиб чиқади.

Бу ҳадисда ҳам аввалги ривоятдаги каби нафл намозни улов қаёққа қараса, ўша ёққа қараб, фарзни ерга тушиб, қиблага қараб ўқиш алоҳида таъкидланмоқда.

Абу Довуднинг ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қачонки сафар қилсалар ва нафл намоз ўқимоқчи бўлсалар, туяларини қиблага қаратиб туриб, такбир айтар, сўнгра минган уловлари қаёққа қараса, ўша ёққа қараб намоз ўқир эдилар», дейилган.

Бу ривоятдан қуйидагилар келиб чиқмоқда:

1. Нафл намозни улов устида ўқиш сафарда жоиз эканлиги.
2. Улов устидаги нафл намознинг ниятини қиблага қараб қилиш.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 4-жузи асосида тайёрланди.